

GS brief aan Provinciale Staten

Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
27 februari 2024

Ons kenmerk
PZH-2024-848327351
DOS-2023-0007394

Bijlagen
8

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid 2024 – Omgevingsvisie en Omgevingsprogramma

Geachte Statenleden,

De Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid 2024 (hierna: Herziening 2024) heeft betrekking op een integrale wijziging van de drie onderdelen van het Omgevingsbeleid:

- Omgevingsvisie Zuid-Holland;
- Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV);
- Omgevingsprogramma Zuid-Holland.

Leeswijzer

De herziening van de Omgevingsvisie en het Omgevingsprogramma worden gezamenlijk aan u voorgelegd. De Omgevingsverordening ligt gelijktijdig voor maar met een losse brief en wijzigingsvoorstel. De inhoud van de herziening van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening vindt u in het parallelle voorstel 'Herziening Omgevingsbeleid 2024 – Omgevingsverordening' met nummer PZH-2024-848356385. Gelijktijdige behandeling is gewenst omdat op deze wijze niet alleen de richting, maar ook de doorwerking van het beleid in samenhang kan plaatsvinden.

Het Omgevingsbeleid wordt regelmatig aangepast, deze aanpassingen zijn nodig en wenselijk om het beleid actueel te houden en om te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Het beleid wordt in de Herziening 2024 onder andere geactualiseerd op basis van de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024.

In de afgelopen periode heeft u een groot aantal modulaire herzieningen van het Omgevingsbeleid behandeld. Op 12 oktober 2022 is door u de motie 'Het bos weer zien' aangenomen. In deze motie worden Gedeputeerde Staten (GS) opgeroepen om de werkwijze rondom het Omgevingsbeleid duidelijker te maken en vooral de rol van Provinciale Staten duidelijker te omschrijven. In reactie daarop heeft GS voorgesteld beleidsaanpassingen voortaan zoveel mogelijk te bundelen om het aantal procedures te beperken en daarbij ook de positie van de aanpassing binnen het Omgevingsbeleid te duiden. Deze startnotitie voor een gebundelde en brede herziening van het Omgevingsbeleid sluit daarbij aan.

De Herziening 2024 is aangekondigd op uw Lange Termijn Agenda Omgevingsbeleid. Vervolgens zijn de scope van de beleidsaanpassingen, de planning van het proces en de beoogde participatie beschreven in de Startnotitie Herziening Omgevingsbeleid 2024. De Startnotitie is door u op 24 maart 2023 vastgesteld.

Fase van besluitvorming

De procedure is in de fase van het ontwerp. Het ontwerp wordt door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Na bespreking van het ontwerp in de Commissie Ruimte & Milieu, wordt het ontwerp door Gedeputeerde Staten ter inzage gelegd. Ook na de bespreking(en) in PS en de terinzagelegging kunnen er nog aanpassingen gedaan worden.

Planning

De stappen die Herziening 2024 tot nu toe heeft doorlopen zijn hieronder weergegeven.

Vaststelling startnotitie door Gedeputeerde Staten	24 maart 2023
Procedurevergadering startnotitie in Integrale Cie.	24 mei 2023
Bespreking startnotitie in Integrale Cie.	21 juni 2023
Vaststelling startnotitie door Provinciale Staten	5 juli 2023
Internetconsultatie	13 t/m 27 november 2023
Vaststelling ontwerp door Gedeputeerde Staten	27 februari 2024

De planning, zoals nu voorzien, voor de Herziening 2024 is hieronder weergegeven. Het gaat om verwachte data afhankelijk van de uitkomsten van de terinzagelegging en de door u gewenste momenten van verdere behandeling.

Procedurevergadering ontwerp in Cie. R&M	13 maart 2024
Open Huis	28 maart 2024
Bespreking ontwerp in Cie. Ruimte en Milieu	10 april 2024
Terinzagelegging	23 april t/m 3 juni 2024
Vaststelling door Gedeputeerde Staten	17 september 2024
Procedurevergadering Cie. R&M	16 oktober 2024
Hoorzitting	20 november 2024
Bespreking in Cie. Ruimte en Milieu	20 november 2024
Vaststelling door Provinciale Staten	11 december 2024
Inwerkingtreding	Q1 2025

Koppeling begroting 2024 en 2025

Bij de begroting van 2021 is besloten dat de beleidsbegroting en het Omgevingsbeleid consistent moeten zijn. Nu het Omgevingsbeleid al het provinciale beleid betreft is deze consistentieslag gemaakt voor de ambities, beleidsdoelen en beleidskeuzes/beleidsprestaties. Dit heeft in een aantal gevallen geleid tot een andere indeling dan wel benaming van onderdelen. De gewijzigde indeling en benaming van onderdelen loopt gelijk op met de totstandkoming van de begroting 2024 en 2025. Met deze werkwijze is er ruimte voor de begroting om de wijzigingen door te voeren.

Kwalitatieve verbeter slag in instrumentarium Omgevingsbeleid

Omgevingsvisie

Het PARK advies Omgevingsbeleid “De tussenfase voorbij!” (januari 2023) geeft aanleiding om meer integrale keuzes te maken en bestaande provinciale beleidskeuzes scherper te formuleren. Voor aanscherping van bestaande beleidskeuzes zijn in de Herziening 2024 de eerste stappen gezet, deze zijn per beleidsonderdeel geland in onder ‘Wat wil de provincie bereiken’. Dit onderdeel is met behulp de beleidstheorie opgesteld. De beleidstheorie beschrijft de onderlinge samenhang tussen de beoogde effecten van het beleid en de verwachte output. Met het aanscherpen van de formulering per beleidsonderdeel is voorgesorteerd op de Herziening 2025. In de Herziening 2025 zullen aan de hand van de ruimtelijke puzzel integrale keuzes worden gemaakt en uitgewerkt.

Omgevingsprogramma

Het Omgevingsprogramma is twee jaar later dan de Omgevingsvisie (op 7 augustus 2021) tot stand gekomen. Het programma moet nog meerdere verbeterstappen doormaken. Voor een aantal maatregelen geldt dat ze sinds de vaststelling nog niet zijn herzien, dit heeft geleid tot een kwaliteitsverschil tussen maatregelen. Het verschil zit voornamelijk in de mate waarin maatregelen concreet zijn uitgewerkt. Door de activiteiten binnen de maatregelen in deze herziening beter te beschrijven wordt de kwaliteit weer gelijkgetrokken. Daarnaast is er geconstateerd dat de formulering/naamgeving van de titels van de maatregelen en beleidsuitwerkingen in het Omgevingsprogramma uiteenlopen. De formulering van de titels is op basis van de onderliggende activiteiten op één lijn gebracht. Op deze manier ontstaat er een eenduidige structuur en is de leesbaarheid verbeterd.

Nieuw instrumentarium en begrippenkader Omgevingswet

Tot slot heeft er een redactieslag plaatsgevonden om de terminologie van de nieuwe Omgevingswet in het Omgevingsbeleid door te voeren. De Omgevingswet komt met een nieuw instrumentarium en begrippenkader. Het Omgevingsbeleid moet hier vanzelfsprekend op de juiste manier naar verwijzen. In deze brede herziening wordt het beleid daarom tegen het licht gehouden, waarbij oude terminologie zoveel mogelijk wordt vervangen door actuele terminologie. Naast de wijzigingen, die voortvloeien uit de bovengenoemde verbeterlagen, zijn er ook een aantal reguliere actualisaties en kleine inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd.

Ruimtelijke kwaliteit en landschap

Het ruimtelijk kwaliteitsbeleid vormt het vertrekpunt van ons ruimtelijke beleid en is regelmatig geactualiseerd. De laatste keer was bij de herziening van het Omgevingsbeleid die in april 2022 in werking is getreden. Bij die herziening was al duidelijk dat niet alles in één keer aangepast kon worden en dat een vervolg nodig zou zijn. Met de wijzigingen in deze herziening wordt aangesloten op het stelsel van de Omgevingswet en de opzet van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV). Daarnaast zijn er bij de meest recente herziening enkele grotere wijzigingen doorgevoerd die in de praktijk tot onduidelijkheden en tegenstrijdigheden blijken te leiden. Het gaat onder andere om de onderdelen linten, dijken, bestaand stads- en dorpsgebied (BSD), stads- en dorpsranden en onze richtpunten. Waar nodig zijn deze onderdelen opgehelderd of herzien.

Inhoudelijke wijzigingen 2024

De inhoudelijke wijzigingen die in Herziening 2024 zijn meegenomen zijn niet mer-plichtig. Het beleid wat gewijzigd wordt per beleidskeuze toegelicht in de 'Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid 2024'. Het gaat hierbij voornamelijk om de volgende onderdelen:

- Krachtig openbaar bestuur
- Sterke samenleving
- Bedrijventerreinen, niet te transformeren
- Wonen
- Toekomstbestendig bouwen
- Brijnbeleid
- Parkeren 3 HA locaties
- Stedelijke ontwikkeling
- Vitaal landelijk gebied/VAB
- Verblijfsrecreatie
- Natuurinclusief

Inhoudelijke wijzigingen 2025

De Herziening 2024 betreft aanpassingen die niet mer-plichtig zijn, deze worden in 2025 meegenomen, waarbij gekeken wordt of deze ook op andere aspecten dan milieueffecten getoetst (moeten) worden.

Onder de Herziening 2025 vallen naar verwachting onder andere beleidswijzigingen die voortkomen uit het Ruimtelijk Voorstel, het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied en het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat onder. Naast deze beleidswijzigingen wordt het Coalitieakkoord met bijvoorbeeld het beleid rond 'het straatje erbij' verder uitgewerkt in Herziening 2025, alsmede meerdere andere onderwerpen die een actualisatie zullen doorvoeren.

Structuur wijzigingen

Naast inhoudelijke wijzigingen zijn er ook een aantal structuurwijzigingen aangebracht. Het gaat hierbij voornamelijk om de beleidsthema's mobiliteit en natuur (ambitie 2 en 5). Daarnaast zijn toerisme en recreatie bij elkaar ondergebracht onder beleidsdoel 'bevorderen recreatie, duurzaam toerisme en sport'.

Geodata-wijzigingen

Voor enkele onderdelen uit het Omgevingsbeleid zijn technische kaartwijzigingen doorgevoerd. Deze wijzigingen worden ook wel aangeduid met de term Geodata-wijzigingen. Het gaat dan bijvoorbeeld om kleine wijzigingen in het Natuurnetwerk Nederland. Verder zijn beleidskeuzes en maatregelen tot op heden vaak op het gehele grondgebied van de provincie van toepassing verklaard. Als in het beleid naar een bepaald gebied wordt verwezen (bestaande Geodata), maar een werkingsgebied (locatie waarop de betreffende beleidskeuze of maatregel van toepassing is) ontbreekt, dan is bij deze herziening een koppeling tussen deze Geo-informatie aangebracht.

De 3ha kaart is in Herziening 2024 slechts geactualiseerd. De 3ha kaart zal in Herziening 2025 worden herijkt.

Amendement 726 'Artikel 6.9 lid 13 nu niet opnemen'

In de Herziening Ruimte en Wonen is het 'ruimtelijk gebiedsplan' geïntroduceerd als instrument voor de gebiedsgerichte afstemming van de ruimtelijke aspecten die spelen bij de transitie in het landelijk gebied, waaronder functiewijziging van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen. Het instrument werd genoemd in de Omgevingsvisie en daarnaast werd het opstellen van het eerste ruimtelijk gebiedsplan aangekondigd in het Omgevingsprogramma (maatregel ruimtelijk gebiedsplan Nieuwkoopse plassen). Daarnaast was juridische doorwerking van het ruimtelijk gebiedsplan geregeld via een bepaling in de Omgevingsverordening. Met amendement 726 is deze bepaling in de Omgevingsverordening bij de vaststelling van de Herziening Ruimte en Wonen (oktober 2022) komen te vervallen. De teksten over het ruimtelijk gebiedsplan in de Omgevingsvisie en het Omgevingsprogramma zijn toen wel vastgesteld.

Bij brief van 20 juni 2023, over de afdoening van een toezegging in de Integrale Commissie van 13 april 2022, heeft gedeputeerde Koning u al laten weten dat voorlopig wordt afgezien van het maken van een ruimtelijk gebiedsplan. Reden hiervoor is dat het ongewenst is de toch al complexe gebiedsprocessen voor het ZHPLG extra te belasten. In het kader van de thans voorliggende herziening stellen we voor helemaal af te zien van het instrument 'ruimtelijk gebiedsplan', omdat dit weinig meerwaarde heeft naast de lopende gebiedsprocessen. Gebiedsgerichte afstemming tussen gemeenten blijven we wel stimuleren, als het gaat om herbesteding van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen. De beleidskeuze 'transitie landelijk gebied' in de Omgevingsvisie is daarom gewijzigd en heet nu 'vitaal landelijk gebied'. Daarnaast is de maatregel 'ruimtelijk gebiedsplan Nieuwkoopse plassen' geschrapt.

Vervolg

Deze herziening raakt aan bijna alle onderdelen van het provinciale beleid daarmee betreft het tekstueel dan ook een zeer grote wijziging. In de digitale omgeving omgevingsbeleid.zuid-holland.nl is het mogelijk om de wijzigingen per beleidskeuze en maatregel te bekijken. Daarnaast bieden wij u graag een technische sessie aan om zowel het proces als de inhoud van deze herziening toe te lichten. Daarnaast verzoeken wij u in uw procedurevergadering van de commissie Ruimte en Milieu van 13 maart 2024 te besluiten tot bespreking op 10 april 2024 waarna de ter inzagelegging kan plaatsvinden.

Hopende u zo voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

drs. J. Smit

Bijlagen

Bijlage I Volledig overzicht wijzigingen Beleidskeuzes & Maatregelen

Bijlage II Geo-data wijzigingen

Bijlage II sub a. Kaarten omgevingsvisie

Bijlage II sub b. Kaarten omgevingsverorening

Bijlage II sub c. Kaarten omgevingsprogramma

Bijlage III Ontwerp herziening Omgevingsbeleid

Bijlage IV Ontwerp-besluit wijziging Omgevingsvisie Zuid-Holland Herziening 2024

Bijlage V Ontwerp-besluit wijziging Omgevingsprogramma Zuid-Holland Herziening 2024